

θη καὶ ὁ ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου Βύρωνος προ-
ταθέντι διαγωνισμῷ διακριθεὶς ἀνδραῖς τοῦ λό-
δου Βύρωνος.

Ἐν Ἐρμούπολει, κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1881.

N. Γ. ΖΗΡΑΦΑΚΗΣ

ΓΝΩΜΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ ΠΕΡΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Μετὰ τῶν ἡμερῶν, διηγεῖται ὁ αἰδιμὸς N. Δραγούμης¹, ἐγχειρίσας μοι ὁ Κυβερνήτης ἰδιω-
τικὴν ἐπιστολὴν — Ἀνάγνωθι, εἶπε μεγαλοφώ-
ως. Ἀναγνούς δὲ εἶδον ὅτι ὁ ὑπογεγραμμένος
Ἄρ. Μωραΐτινης, γράφων ἐξ Ἀγκῶνος, ἔλεγεν ὅτι
μετ' ὀλίγον ἔρχεται εἰς Αἴγιναν.

— Ἐνοσεῖς, ἠρώτησέ με μετὰ τὸ τέλος, διατί
ἀπήτησα ν' ἀναγνώσης τὴν ἐπιστολὴν; διότι ὁ
γράφων εἶναι πεπαιδευμένος ἅμα δὲ καὶ χρηστο-
ήθης νέος.

Προσηλώσας δ' ἐπ' ἐμὲ τοὺς ἀείποτε διαινεῖς
ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. — Ναί, ἐξηκολούθησεν, εἶναι
χρηστοήθης· καὶ διὰ τοῦτο τὸν παρεκάλεσα ὅτε
διέδην διὰ τῆς Ἰταλίας νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα.
Σὺ δὲ τί προτιμᾷς, γράμματα ἄνευ χρηστῶν ἡ-
θῶν, ἢ χρηστὰ ἦθῃ ἄνευ γραμμάτων;

Καὶ ἐπειδὴ νέυσας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐσιώπησα,
αὐτὸς ἐπαναλαβὼν τὸν λόγον·

— Δὲν ἀποκρίνεσαι; προσέθετο. Διέστρεψε
λοιπὸν καὶ σέ, τόσῳ νέον, ἢ ἑλληνικῆ οἴησις; Πολ-
λοὶ λογιώτατοι Ἕλληνες, τοὺς ὁποίους ἐγνώρισα
εἰς τὴν Βιένναν καὶ ἀλλαχοῦ, ἐνόμιζον ἑαυτοὺς
σοφωτάτους, διότι ἔμαθον ὀλίγα γράμματα. Ἐνν,
ὡς καυχᾶσθε, εἶσθε ἀπόγονοι τῶν Ἑλλήνων, ἔ-
πρεπε καὶ νὰ μὴ λησμονῆτε ὅτι σοφίαν ἐκεῖνοι
οὔτε ἐνόμιζον οὔτε ὠνόμαζον μόνην τὴν ἄσκησιν
τοῦ νοῦς, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς τὴν καλλιέργειαν.
Ὁ μόνον γράμματα γινώσκων, στεροῦμενος δὲ ψυ-
χικῆς ἀγωγῆς, εἶναι αἱ τοῦ χειροτέρου κακούρ-
γου χειρότερος, ὡς μάθων νὰ κατοικουρή ἐπιτηδει-
ότερον. Γνωρίζεις τὸν Σ; . . .

— Μάλιστα, ἐξοχώτατε.

— Αὐτὸς, ὡς ἀκούω, εἶναι ἐκ τῶν πλέον πε-
παιδευμένων μεταξὺ ὑμῶν, εἶναι ὅμως καὶ ἐκ τῶν
κακοηθεστέρων. Ὅτε ἦτο εἰς Π. . . ἔλεπτε·
περὶ δὲ τῶν ἄλλων αὐτοῦ ἀρετῶν οὐδὲν λέγω.

Μετὰ τσαύτης δὲ εὐγλωττίας, καίπερ μὴ ὁ-
μιλῶν εὐχερῶς τὴν ἑλληνικὴν, ἀνέπτυξε τὸ θέμα
τοῦτο, καὶ τσαῦτα περὶ ἀγωγῆς ἀνέφερεν ἐκ τοῦ
Πλάτωνος, τοῦ Ἰσοκράτους, τοῦ Ξενοφῶντος, τοῦ
Πυθαγόρου καὶ ἄλλων ἀρχαίων, ὡς τε καταστείλας
τὴν πνοήν μου ἐκρεμάσθην ἀπὸ τῶν χειλέων αὐ-
τοῦ. Ἄφου δ' ἐτελείωσας·

— Μήπως, ἠρώτησε γελῶν, ἐξέλαβες καὶ ἐμὲ
λογιώτατον; Τὸ κακὸν ὑμῶν εἶναι ὅτι μόλις μά-
θετε μερικὸς κανόνες τῆς γραμματικῆς, ἔττω
καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν, καὶ μόλις ἰδῆτε μερικὰ
βουὰ τῆς Εὐρώπης, χειροτονεῖσθε μόνοι διορθω-
ταὶ τῆς κοινωνίας καὶ νομοθεταὶ τῆς πολιτείας.

Πλὴν, κύριε, ἄλλο γραμματικῆ, ἄλλο κοινωνία,
καὶ ἄλλο πολιτεία. Τόσῳ πολλὸς καπνὸς γεμίζει
τὰς κεφαλὰς ὑμῶν, ὥστε δὲν ἐνοσεῖτε ὁποῖον καὶ
ὁπόσον χάσμα διαχωρίζει τὰς δύο τελευταίας
ἀπὸ τῆς πρώτης. Οἱ παλαιοὶ σοφισταὶ ἐγίνωσκον
πλείονα γράμματα, καὶ ὅμως αὐτοὶ ἦσαν οἱ λυ-
μεῶνες τῶν Ἀθηναίων.

Ἐμοῦ δὲ ἐπηύξανε ὁ θαυμασμὸς οὐ μόνον διὰ
τὴν χάριν καὶ τὴν σαφήνειαν, δι' ὧν ἠρμήνευε τὴν
διάνοικν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀπροσδόκη-
τον ἀνακάλυψιν ὅτι οἰκετοὶ ἦσαν αὐτῷ οἱ ἀρχαῖοι.

— Ἐν τσοῦτῳ δὲν ἀπεκρίθη, ἐπέφερε μετὰ
τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας, τί προτιμᾷς, τὰ γράμματα
ἄνευ χρηστῶν ἡθῶν ἢ τὰ χρηστὰ ἦθῃ ἄνευ γραμ-
μάτων;

— Καὶ ἂν ἦτο δυνατόν νὰ προτιμῶ τὸ πρῶ-
τον, μετ' ὅσα ἤκουσα παρὰ τῆς ὑμετέρας ἐξοχώ-
τητος, θὰ ἔδιδον τὴν προτίμησίν μου εἰς τὸ δεύ-
τερον.

Ἐκεῖνος δὲ μειδιᾷσας ὑπέλαβε·

— Πιθανὸν νὰ νομίζεις καὶ σὺ μετὰ τῶν κα-
τηγόρων μου ὅτι εἰμι φωτισθέντης. Τί θέλετε;
νὰ συστήσω ἀκαδημίαν ὡς τοῦ Γκυλφόρδ; ἀλλὰ
πρὶν ἢ πατήσῃ τις τὸ κατώφλιον αὐτῆς πρέπει
νὰ πατήσῃ τὸ τοῦ ἀλληλοδιδασκατικοῦ σχολείου.

ΚΕΡΚΥΡΑ

[Μελέτημα Φερδινάνδου Γρηγοροβίου].

Συνέγγρα καὶ τόμος: ἰδί σελ. 404.

Ἐπιστρέφοντες ἀπαντῶμεν πολλοὺς χωρικοὺς,
ἐλαύνοντας τοὺς ὄνους αὐτῶν ἄρτοις περορισμέ-
νους· πάντες ἐφαίνοντο καθαροὶ καὶ πεπολιτι-
σμένοι. Μεγαλόσωμὸς τις ἀνὴρ εἶχε πρὸ αὐτοῦ ἔ-
φιππον γυναικα, ἣν πέπλος περιέβαλλεν ὡς Ὀθω-
μανίδα. Νεάνιδες καθ' ὁδὸν κατεβίβαζον μετ' αἰ-
δοῦς τὰ βλέμματα πρὸς τὴν γῆν, καὶ οὐδέποτε
ἤγειρον αὐτὰ ὅτε ξένος διέβηεν. Ἡ ἐνδυμασία
ἐνταῦθα συνήθως εἶναι κυανῆ· πλατέα κίτρινα
μανδύλια περιβάλλουσι μυστηριωδῶς τὴν κεφα-
λήναι, ἐπὶ τὸ τουρικιώτερον, καὶ αὐτὸ τὸ στό-
μα. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς δυτικῆς ἀκτῆς ἀξιοθέατος
εἶναι καὶ ὁ Ἄγ. Θεόδωρος, εἰς ὃν εὐηρεστήθησαν
νὰ ὀδηγήσωσιν ἡμᾶς ὁ γερμανὸς πρόξενος μετὰ
τῆς κυρίας. Ὁ κ. Φῆλς εἶναι πρὸ πολλοῦ ἐγκα-
τεστημένος ἐν Κερκύρα καὶ ἀρχηγὸς σπουδαιοτά-
του ἐμπορικοῦ οἴκου. Ἐγεννήθη ἐν Αἰνδαοῦ τὸ
θερμὸν θέρος διέρχεται οὐχὶ ἐν τῇ ὥραϊα αὐτοῦ
οἰκίᾳ παρὰ τὸ ἀνίκτορον Καποδιστρίου, ἀλλ' ἐν
τῇ ἀπομεμακρυσμένη ἐπαύλει του, ἐν τῇ ξανθῇ
θαλάσῃ τοῦ Σόδαβεν. Κατὰ εὐάρεστον σύμπτω-
σιν μίαν ἐβδομάδα κατόπιν ἐπέβημεν πλοίου ἐν
Κερκύρα μετὰ τῶν ἀξιεράστων τούτων συμπα-
τριωτῶν μετακίνοντες οἴκαδε. Περήλομεν πρῶ-
τον μέγα οἰκοδόμημα, ἐν ᾧ οἱ Ἀγγλοὶ εἶχον συ-
στήσῃ σχολὴν ἀγροτικὴν· κακὸς οἰωνὸς ὅτι αὕτη
κατεστράφη, ὡς ἡ ἀγροτικὴ σχολὴ τοῦ κόμητος
Καποδιστρίου ἐν Τύρινθι. Ἐίδομεν καθ' ὁδὸν τὴν

1. Ἰστορ. Ἀναμνησεῖς.